

IRODALOM.

JÓZAN MIKLÓS: „SZEMTŐL SZEMBE” (Rádiós beszédek és alkalmi előadások). Csinos kiállítású, vaskos könyv fekszik előttünk, több mint háromszáz kilencven oldal. Sokat ígérő szerzői név a címlapon: Józan Miklós. Tulajdonképpen helytelenül használtuk a „sokat-ígérő” kifejezést, mert ez a név már nem ígéret, hanem kezeség, érték-jelző és beteljesedés. Kezeség arra nézve, hogy ami e könyvben van, az a szó legnemesebb értelmében irodalom és irodalmi, mint stílus és mint gondolat egyaránt. Értékjelző, mint a márka a finom porcellánon, mely előre figyelmeztet, hogy művészetről és nem mesterségről van szó. És valóban ha végig olvassuk ezt a mondanivalókban súlyos könyvet, a harminckét szebbnél-szebb rádió prédikációt, melyeknek hangulatában megérezzük az avatott lélek szavakon túli mondanivalóját is, amint „szemtől-szembe” áll egy Istenével vagy szemébe néz nemzetének és ember-testvéreinek, vagy amikor elmélyedünk alkalmi előadásainak képeiben, melyekben nagy keresztények alakjait festi meg, meglepő újszerűséggel és nagyvonalúsággal, amikor megcsodáljuk gondolat-bőségét és irányának költői lendületét, mellyel könnyedén ragad a szellem és a lélek magasságai felé, hol értelmét és célját látja meg a fölvetett nagy kérdéseknek, — akkor a Józan Miklós-i név érték-jelző ígéletén túlmenően, valóságos bizonyítékát látjuk művészetének, mely nem a mesterség technikájából, a foglalkozás szükségyszerűségéből, hanem a hivatás nemes ihletettségből fakad. És ha azt mondtuk, hogy a Józan név nem ígéret, hanem beteljesedés is, akkor erre is bizonyosság ez a könyv. Egy tiszta ember bizonyága, akinek a lelke, gondolatvilága, jelleme Jézusian egyszerű és imádságos, kinek szeretete a hazafiúi lánghatás és nemesveretű humánus ötvözet, akinek vallása dávidferencien fevilágosodott. Igen, ez a könyv egy élet-beteljesedés

bizonyossága. Így szép ez „Aratás” — után! Őszinte szeretettel ajánljuk az olvasóknak. A könyv a Minerva kiadásában jelent meg. Ára: 10 Pengő, kapható és megrendelhető a püspöki irodán vagy a Minerva kolozsvári kiadóhivatalában. A könyv bolti ára nagyobb lesz. *Pelifermy.*

IMÁHOZ. Imádságok, elmélkedések és egyházi énekek honvédeink számára. Összeállította: Nagy Zoltán unitárius tábori lelkész, Köröspataki Kiss Sándor százados, Kozma Ferenc vk. százados és mások közreműködésével. A szép kiállítású, tartalmasságú imakönyv a főt. püspök úr meleg bevezető szavaival, vállaltételével és a Magyar Hiszekeggyel kezdődik. Különböző alkalmakra imákat írtak Nagy Zoltán, Nagy Ferenc, dr. Abrudbányai János, Rázmány Mór, köröspataki Kiss Sándor százados, Ürmösi József, Szent-Iványi Sándor, Bácskay százados, Kozma Ferenc, valamint ott olvashatjuk a püspök úr „Három könyv” című elmélkedését. Jól kiválogatott énekek fejezik be az értékes, mondhatnók, nélkülözhetetlen imakönyvet. A könyv igazán tartalmas, szükséges, a katonák lelki szükségleteinek megfelelő. Nagyon értékes munkát végeztek a kiadásával. Különös örömünkre szolgál, hogy nem papi emberek buzgó imádságát is olvashatjuk a szép kötetben. *(bp.)*

BÖLÖNI FARKAS SÁNDOR: NYUGATEURÓPAI UTAZÁSA. Dr. Jancsó Elemér Erdélyi Ritkaságok 11-ik kötetében jelent meg Bölöni Farkas Sándor fenti című, eddig a kolozsvári unitárius kollégium nagy könyvtárában kéziratban levő műve. Általában ismert tény volt az, hogy a nagy amerikai utazónak „Utazás Északamerikában” című ismert és nagyrabecsült, nyomtatásban is megjelent művén kívül van kéziratban is európai utazásáról, de ezt nem tartották olyan értékesnek, mint az amerikai utazásáról szóló művét. Örömmel állapíthatjuk meg a mű elolvasása után, hogy ez a munka is nagyon értékes. Kár lett volna, hogyha a könyvtárban kéziratban marad örökre. A munka értékét nagyszerűen elénkbe tárja a jeles kiadónak, dr. Jancsó Elemérnek bevezető tanulmánya. Jancsó Elemér dr. teljesen megérti és méltányolja Bölöni Farkas Sándort, úgy, hogy talán senki sem jobban. Végig kíséri a nagyra hívatott férfit pályáján s megérti kiválóan nagy tehetségét s látja, milyen nehéz az érvényesülésnél az, ha valaki magyar,

erdélyi magyar és még hozzá unitárius. E bevezető sorok után könnyű megérteni Bölöni Farkas Sándornak bizonyos borús felfogását, hiszen élete legnagyobb részében lelke kibontakozásának akadályai voltak. Jól esik lelkünknek e nagyszerű naplónál végig menni Európán. Bölöni Farkas Sándornak olyan meglátásai vannak, melyek a magyar léleknek ma is fontosak, értékesek. Nem a külföld fejlettebb kultúrájának hiú bámulatát látjuk, hanem a magyar lélek örök keresését a jobb és fejlettebb állapotok felé. Ahol külföldön magyart sejt, mindenütt felkeresi s szíve rezgését, végtelen fájdmát sorain ma is érezzük, midőn olyan magyar elszármazottakkal találkozik, akikben a magyar lélek kialudt, vagy kialvófélben van.

Ma jobban látjuk, mint valaha a Bölöni F. Sándor lelki világát, mint eddig. Ez a mű nem fölösleges e nagy lélek megismeréséhez. Az új szempontok mellett a régieket megerősíti, élénkíti. A magyar szellemi élet e művel is gazdagodott.

Nagy hálával tartozunk dr. Jancsó Elemérnek, hogy ezt a kéziratos művet is a magyar olvasóközönség kezébe adta s hogy Bölöni Farkas Sándort oly kiválóan megértően és méltánylóan mutatja be halála 100-ik évfordulója alkalmából. (bp)

DR. DÁNIEL ELEMÉR: Ügyvédségünk egyes problémái. Kolozsvár. 23 l. Ez a kis füzet egy ideális lelkületű ügyvédnek az elmélkedése. Felteszi a kérdést: „Mit jelent ügyvédnek lenni? Jelenti, hogy jóknak, igazságosnak kell lennünk. At kell vennünk mások gondját. Önfeláldozóan a fennálló erkölcsi és jogi keretek közé kell beilleszteniünk cselekedeteinket”. Úgy találja, hogy nem a vagyongyűjtés a főcél, hanem: „Az ügyvéd a nemzet egyik nevelője kell, hogy legyen”.

KÜLÖNFÉLÉK

AZ EMBER ÉS A KORSZELLEM. Mi az ember? Tehetetlen báb, kit az idők vihara kénye és kedve szerint dobál? Vagy pedig, irányító tényezője az életnek, ki hatalmával kormányozza a történelmet? Ezek a kérdések állandóan foglalkoztatják az emberiség legjobbjait. Madách a Lucifer ajkaira adja azt, hogy az ember a korszellem játék-tárgya, mert — amint mondja — „nem a kakas szavára virrad, hanem szól a kakas, mert virrad”. A német nemzeti szociálizmusnak egyik kimagasló embere: Jagow, a napokban előadást tartott Budapesten a képviselőház delegációs termében, amelyben azt a tételt fejtegette, hogy „nem a történelem teremti a férfiakat, hanem a férfiak alakítják a történelmet”. Egyben elmondta, hogy Hitler vezér a rohamosztag lobogójára a következő jelmondatot íratta: „Férfiak alakítják a történelmet, férfiak állnak ma is európai népek élén, férfiak, akik ma is minden áron győznek és kivívják Európa jobb jövőjét”. Mi úgy érezzük, hogy a két végllet között mégis Madách találta el az igazságot, amidőn az Istenben való bizalmat és az emberi küzdelmet együttesen tekinti a történelem formáló erejének.

BERDE MÓZSA EMLÉKÜNNEPÉLY. A főtanács előtti napon, november hó 20-án egyházi főhatóságunk nagy jóltevőnk, Berde Mózsa, halálának 50-ik évfordulója alkalmával szépen sikerült emlékünnepelet rendezett a zsúfolásig megtelt kollégiumi díszteremben. Az ünnepélet egyházi ének és dr. Abrudbányai János dékán magasszárnyalású imája után, Józán Miklós püspök úr nyitotta meg. Majd a püspök úrnak Berde Mózsa emlékezetére írt megkapó ódáját szavalta Sántha Ferenc V. g. o. tanuló. Berde Mózsáról megemlékező előadást tartott P. Szentmártoni Kálmán és érdekes megállapításaival, újszerű beállításával mindvégig lekötötte a közönség figyelmét. Dr.